

Oponentský posudek na bakalářskou práci Kristýny Patenidisové

Název práce: **Reprodukce genderových stereotypů na pozicích v rámci hodnocení vyššího managementu: případová studie**

Posudek vypracovala: Doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D., Katedra genderových studií FHS UK v Praze

Datum: 28. 8. 2009

Kristýna Patenidisová si zvolila **téma** velmi **aktuální**. Případových studií, které analyzují genderovou perspektivu v rámci jednotlivých podniků, působících v ČR, přibývá; tato skutečnost je jednak v souladu s prioritou EU o prosazování principu rovných příležitostí, k čemuž se zavázala i ČR, jednak přispívá k mapování dosud nedostatečně zpracované tematiky genderových analýz v rámci českého akademického diskursu. **Vymezení tématu** i jeho **koncepce** je výborná, velmi vhodná pro rozsah i možnosti bakalářské práce.

Struktura práce je z hlediska rozvržení také zdařilá. Text se skládá z části teoretické a empirické. Teoretická část obsahuje podkapitoly vysvětlující nejprve vybrané pojmy, klíčové pro genderovou analýzu, dále se vhodně soustředí na kategorie vztahující se k problematice pracovního trhu a řídicí práce. Metodologie je zařazena až na začátek empirické části. Z hlediska proporcionality jednotlivých částí by ovšem bylo správné, aby byla obsáhlejší empirická část a nikoli teoretická, jak tomu v práci je.

Z **teoretické části** považuji za lépe zpracované podkapitoly 2.3 a 2.4 než 2.1 a 2.2. U úvodu do genderové problematiky (2.1) především postrádám základní zpochybnění pojetí genderu jako dichotomní kategorie (muži – ženy). I když pro práci samu, tak jako pro mnohé sociologické práce tohoto typu, se de facto s genderem redukováním na tuto dichotomii pracuje, měla by autorka v teoretickém úvodu při vysvětlení pojmu gender tuto redukci zdůvodnit (což by vzhledem ke zvoleným výzkumným otázkám nebylo obtížné), a zároveň představit pojem v jeho šíři a kontextu současného teoretického bádání. Některé teoretické genderové publikace obsažené v bibliografii sice pro tento účel příliš nepomohou (Oakley, Renzetti – Curran, ba ani Bourdieu), některé však tomuto aspektu pozornost věnují (Pavlík, Archer – Lloyd).

Empirický výzkum je velmi dobře vymezen, získaný materiál by mohl vést k vynikající a **originální** studii. Autorka do jisté míry tyto šance naplnila, práce je z hlediska metodiky dosti zdařilá a dokládá i autorčinu schopnost komparace vlastních závěrů se závěry jiných prací s obdobnou tematikou. Postrádám zde však hlubší interpretaci jednotlivých zjištění. U mnohých z nich se dle mého názoru autorka nevyvarovala úskalí pracovat s kvantitativní metodou poněkud popisným způsobem. Nevyužity zůstaly zejména interpretační možnosti zvolené metodologie, pokud jde o to, jak a proč hodnotí manažerky své podřízené (ženy i muže). Zde by např. bylo velmi vhodné čtenější propojování empirických poznatků s citovaným textem P. Bourdieho a jeho teoretizací moci v rámci genderového řádu. Autorka sice zmiňuje problematiku tokenismu v teoretické části, v empirické se k ní však už nevrací. Dále by nebylo od věci hlouběji se z hlediska genderové teoretizace zamyslet nad jednotlivými body zkoumaných dotazníků, jejich možných interpretací (např. flexibilitu by bylo možné interpretovat hned několika způsoby) i jejich výběrem, tj. tím, co v seznamu zastoupeno není (je zde např. schopnost vést tým, nikoli ale týmová práce či spolupráce), zcela také chybí morální kvality (poctivost, čestnost, solidárnost, atd.). Chápu sice, že diplomandka pracovala s dotazníkem, který měla k dispozici a který sama nevytvářela, nicméně zamyšlení nad tím, *jak* byl sestaven a o čem výběr svědčí, skýtá značné interpretační možnosti právě v rámci genderově mocenského diskursu.

Velmi kladně hodnotím, že autorka věnovala pozornost, byť stručně, **etickým otázkám** společenskovedního výzkumu (str. 36) a v této souvislosti i reflexe vlastní

pozicionality, což je pro feministický výzkum velmi podstatné. Poznatky o metodologii feministického výzkumu patrně čerpala z konzultací s vedoucím práce, poněvadž v bibliografii relevantní publikace uvedené nejsou.

Velmi slabou stránkou práce je bohužel **jazyková, stylistická a technická autoredakce**. Pravopisných chyb i překlepů je mnoho – např. nezávislí místo nezávislý (str. 10), manažerky uvádějí (str. 39), interpunkce na více místech, opakovaně „feminita“ místo „femininita“ (str. 41, 42, 53), což téměř naznačuje, že má autorka tento pro genderová studia základní pojem špatně zafixován. Vzhledem k nepořádné úpravě jsem skoro byla v pokušení hodnotit práci známkou dobře; nakonec jsem se přece jen rozhodla pro **velmi dobré** hodnocení vzhledem k následujícím kladům práce: aktuálnost, originalita, výborné vymezení tématu, neuhýbání od tématu, načtení výzkumů podobného typu v rámci české sociologie a místy dosti zdařilá snaha o komparaci s nimi, vcelku dobrý způsob odkazování. Zvolené téma má potenciál, který byl v práci využit jen do jisté míry. Jistě by stálo za to v tomto výzkumu pokračovat a prohloubit jeho interpretaci.